

L O Y I X A

**Mexnat jamoasining umumiy yirilishida
ma`kullangan**

__ yil «»_

Buxoro muxandislik- texnologiya instituti

(ta`lim muassasasi nomi)

2014-2017 yil(lar) uchun

JAMOA SHARTNOMASI

Mexnat jamoasining umumiy yirilishi qaroriga binoan jamoa shartnomasiga imzo chekdilar:

Ish beruvchi

_____ **Buxoro muxandislik
texnologiya instituti rektori**

Ta`lim muassasasi nomi

Kasaba uyushmasi qo`mitasi raisi

U.TMuxamedxanov

(F.I.O.)

SH.N.Ochilov

(F.I.O.)

Jamoa shartnomasiga imzo chekish vaqtida quyidagilar hozir bo`ldilar:

Ish beruvchi vakillari

- 1. K.T.Olimov**
- 2.F.T.Gaybullaev**
- 3. e.Fafurov**

Xodimlar vakillari

- 1. N.O`rinov**
- 2. K.Mastonov**
- 3. M.Temirova**

I. UMUMIY QOIDALAR

1.1. Mazkur jamoa shartnomasi (keyingi o`rinlarda «**SHartnoma**») Buxoro muxandislik–texnologiya institutida ish beruvchi bilan xodimlar, talabalar o`rtasidagi mehnatga oid, ijtimoiy-iqtisodiy va kasbga oid munosabatlarni tartibga soluvchi maxalliy normativ hujjat hisoblanadi.

Mazkur **SHartnomaning** taraflari deb quyidagilar hisoblanadi:

- **ish beruvchi** Buxoro muxandislik-texnologiya instituti rektori U.T.Muxamedxanov,

- **xodimlar va talabalar kasaba uyushma qo`mitasi raisi SH.N.Ochilov**

1.2. **SHartnoma** -----kuchga kiradi va ----- amal qiladi. Belgilangan muddat tugagach, jamoa shartnomasi taraflar yangi shartnoma tuzguncha yoki amaldagi shartnomani o`zgartirguncha, to`ldirguncha amalda bo`ladi.

1.3. Mazkur **SHartnoma Ish beruvchiga** va **Muassasaning** barcha xodimlariga, shu jumladan jamoa shartnomasi kuchga kirganidan keyin ishga kabul kilingan shaxslarga xam tatbiq etiladi.

Mazkur **SHartnomada** nazarda tutilgan xollarda uning ayrim qoidalari quyidagilarga nisbatan xam tatbiq etiladi:

- xodimning oila a`zolariga;
- yoshga doir pensiyaga ketishi munosabati bilan mehnat munosabatlari ish beruvchi tomonidan bekor qilingan shaxslarga;
- kasaba uyushma qo`mitasining shtatdagi xodimlariga;
- mehnat vazifalarini bajarish bilan bo`liq xolda jarohatlanishi, kasb kasalliklariga chalinishi yoki salomatlikning boshqa xil shikastlanishi tufayli zarar etkazilishi oqibatida jabrlangan sobiq xodimlarga;
- mehnatda mayib bo`lishi, kasb kasalligi yoki mehnat vazifalarini bajarish bilan bo`liq xolda sofligiga boshqacha tarzda shikast etishi sababli vafot etgan xodim karamofida bo`lgan va zarar to`lovini olish huquqiga ega bo`lgan mehnatga kobiliyatsiz shaxslarga;
- kasaba uyushmasi a`zolariga (kasaba uyushma byudjeti hisobidan beriladigan qo`shimcha imtiyozlar qismida).

1.4. O`zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2006 yil 11 yanvardagi 4-sonli Qarori bilan tasdiqlangan «Kasanachilik to`risida Nizom»ga binoan mazkur **SHartnomaning** ish xaftasining muddatiga (4.1-bandi), tungi vaqtdagi va kechki smenadagi ish uchun oshirilgan miqdorda to`lanadigan xaqga (5.12.1- kichik bandi), ish vaqtdan tashkari ishlar, dam olish kunlari va bayram kunlaridagi ishlar uchun oshirilgan miqdorda to`lanadigan xaqga (5.12.2- kichik bandi) oid me`yoriy qoidalari kasanachilarga nisbatan tatbiq etilmaydi.

1.5. **SHartnomaga** o`zgartirish va qo`shimchalar kiritish taraflarning o`zaro roziligi bilan Mehnat kodeksida uni tuzish uchun belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

1.6. Mehnat to`risidagi konunlar va boshqa normativ hujjatlar mazmuniga kilingan ishoralarning barchasida ularning mazkur **SHartnomani** tuzish cho`fidagi

taxriri nazarda tutilgan.

1.7. **Ish beruvchi** barcha xodimlarni, shu jumladan ishga yangi qabul qilingan xodimlarni, jamoa shartnomasi, shuningdek **Kasaba uyushma qo'mitasi** bilan kelishib qabul qilingan **Muassasaning** boshqa lokal xujjatlari bilan tanishtirish, jamoa shartnomasining mazmuniga va bajarilishi shartlariga oid ma'lumotlar oshkoraligini (majlislar, mas'ul xodimlar xisobotlari, axborot stendlari va xokazo orkali) ta'minlash majburiyatini o'z zimmasiga oladi.

II. MUASSASANING IKTISODIY FAOLIYATI

2.1. Taraflar mehnat vazifalarining xalol va sifatli bajarilishi xodimlar farovonligining negizi ekanligini e'tirof etadilar.

2.2. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni, "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi", boshqa me'yoriy xujjatlardagi o'qish jarayonini tashkil qilish Ish beruvchining xuquqidir. Bu masalada Ish beruvchi kasaba uyushmasini kutilayotgan tashkiliy o'zgarishlar, ish xaqi va mehnat sharoiti yuzasidan amalga oshirilishi mo'ljallanayotgan tadbirlar to'g'risida xabardor qilib turadi.

2.3. **Kasaba uyushma qo'mitasi**

a) ijtimoiy-me'nat munosabatlariga oid masalalarni, shuningdek ishlab chikarish va ijtimoiy-iktisodiy muammolarni xal etishda xodimlar nomidan ish ko'rish;

b) **Kasaba uyushma qo'mitasi** vakillarini **Muassasa** boshqaruvining organlariga saylanishi imkoniyatlaridan foydalanish;

v) kasaba uyushmalariga xos uslublar yordamida **Muassasaning** barqaror faoliyat ko'rsatishiga ko'maklashish;

g) ichki me'nat tartibi qoidalariga, me'nat intizomiga rioya etilishiga, me'nat vazifalari o'z vaqtida va sifatli bajarilishiga ko'maklashish;

d) **Muassasani** boshqarish, jamoa shartnomasi majburiyatlarini takomillashtirish, xodimlarning me'nat shartnomasidagi vazifalarni to'liq va sifatli bajarishlariga ko'maklashuvchi ijtimoiy-iktisodiy rivojlanishning joriy va istiqbolli reja va dasturlarini qabul qilish kabi masalalar yuzasidan jamoa muzokaralarini olib borish bo'yicha takliflarni **Ish beruvchiga** kiritib borish;

e) xodimlarni ratsionalizatorlik va ixtirochilik ishlarida ishtirok etishlariga ko'maklashish;

j) mamlakatni modernizatsiyalash va yangilash, demokratik xukukiy davlat va fuqarolik jamiyatini qurish borasidagi ustuvor dasturlar bajarilishini monitoring qilish ishlarida ishtirok etish;

z) tarmoq ko'rik-tanlovlarida ishtirok etish tashabbuslari bilan chikish;

e) ijtimoiy ximoyalash, o'rta maxsus, kasb-xunar ta'limi tizimini rivojlantirish kabi Prezident Farmonlari, Xukumat qarorlari yuzasidan o'quvlar tashkil qilish majburiyatlarini o'z zimmasiga oladi.

2.4. Xodimlar:

a) o'z me'nat vazifalarini xalol bajarish, **Ish beruvchining** farmoyishlari va

buyruqlarini o`z vaqtida va sifatli ijro etish;

b) ichki meʼnat tartibi koidalariga, o`rnatilgan meʼnat rejimiga va meʼnat intizomiga rioya qilish majburiyatlarini o`z zimmasiga oladilar.

III. MEʼNAT SHARTNOMASI. BANDLIK KAFOLATLARI.

3.1. Xodim va **Ish beruvchi** o`rtasidagi meʼnat munosabatlari meʼnat to`ʼrisidagi qonunlar va boshqa normativ hujjatlar (shu jumladan tarmoq (tarif) kelishuvlari, xududiy (mintaqaviy) kelishuvlar va mazkur **SHartnoma**) koidalariga binoan yozma ravishda tuzilgan meʼnat shartnomasi bilan tartibga solinadi. Bunda meʼnat shartnomasi taraflarining birontasi boshqa tarafning uchinchi shaxslar oldidagi majburiyatlari bo`yicha javob bermaydi.

3.2. Ishga qabul qilish shuningdek:

a) tanlov asosida;

b) O`zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2006 yil 11 yanvardagi 4-son Qarori bilan tasdiqlangan "Ish beruvchining buyurtmasi bo`yicha kasanachi tomonidan ishlarni bajarish (xizmatlar ko`rsatish) uchun Namunaviy meʼnat shartnomasi"ga binoan tuzilgan kasanachi tomonidan ish beruvchining buyurtmasiga binoan ishlarni bajarish (xizmatlar ko`rsatish) uchun meʼnat shartnomasi asosida amalga oshirilishi mumkin.

3.3. Mutaxassisligiga, malakasiga va meʼnat shartnomasiga muvofiq xodimlar to`la-to`kis ish bilan ta`minlanadilar.

3.4. Meʼnat shartnomasini **Ish beruvchining** tashabbusi bilan bekor qilinishi faqatgina **Kasaba uyushma ko`mitasining** oldindan rozligini olib amalga oshiriladi (O`zbekiston Respublikasi Meʼnat kodeksida nazarda tutilgan xollar bundan mustasno).

(Meʼnat shartnomasi:

- **Muassasa** tugatilishi munosabati bilan;

- **Muassasa** raʼbari bilan tuzilgan shartnomani Meʼnat kodeksi 100-moddasining ikkinchi qismida nazarda tutilgan asoslardan biriga ko`ra;

- **Muassasa** raʼbari, uning o`rinbosarlari, bosh buxgalter bilan, Muassasada bosh buxgalter lavozimi bo`lmagan takdirda esa, bosh buxgalter vazifasini amalga oshiruvchi xodim bilan tuzilgan Meʼnat shartnomasi mulkdorning almashishi sababli bekor kilingan takdirda **Kasaba uyushma ko`mitasining** roziligini olish talab etilmaydi.)

3.5. Xodimning vaqtincha boshqa ishga o`tkazish haqidagi iltimosi, agar bu iltimos uzrli sabablar tufayli kelib chiqqan va bunday ish **Muassasada** mavjud bo`lsa, ish beruvchi tomonidan qanoatlantirilishi kerak.

Xodimning tashabbusi bilan boshqa ishga o`tkazish muddati xodim va **Ish beruvchi** o`rtasidagi kelishuvga binoan belgilanadi. Bunda meʼnat haqi amalda bajarilayotgan ishga qarab (yoki avvalgi o`rtacha ish haqidan kam bo`lmagan miqdorda) to`lanadi.

Xodimning tashabbusi bilan vaqtincha boshqa ishga o`tkazish uchun uzrli sabablar deb quyidagilar xisoblanadi:

3.5.1. betob oila a`zosini parvarishlash zaruriyati;

- 3.5.2. ishni ta`lim bilan qo`shib olib borilishi;
- 3.5.3. moliyaviy qiyinchiliklar;
- 3.5.4. avvalgi ish joyida xodimning xayoti yoki sofligiga taxdid soluvchi omillar vujudga kelishi;

3.6. Ishlab chikarish zaruriyati yoki bekor turib qolinishi munosabati bilan **Ish beruvchining** tashabbusiga ko`ra xodimni uning roziligisiz vaqtincha boshqa ishga o`tkazishga yo`l qo`yiladi.

Ish beruvchining tashabbusi bilan xodimni vaqtincha boshqa ishga o`tkazish uchun ishlab chikarish zaruriyati deb quyidagi xolatlarda bajarilishi lozim bo`lgan tezkor va kechiktirib bo`lmaydigan ishlar xisoblanishi mumkin:

3.6.1. boshqa xodimning ishda vaqtinchalik xozir bo`lmagan davrida (o`quv sessiyasiga, mexnat ta`tiliga va xaq to`lanmaydigan ta`tilga ketishi, vatinchalik mexnatga layoqatsizligi sababli);

3.6.2. tabiiy va texnogen tUSDagi avariyaLar, baxtsiz xodisa, tabiiy ofat, va boshqa favkulodda xodisalarning oldini olish zaruriyati yuzaga kelganda;

Ishlab chikarish, tashkiliy-texnik tUSDagi yoki boshqa ob`ektiv sabablarga ko`ra ish vaqtincha to`xtatilishi bekor turib qolish deb xisoblanadi.

Vaqtincha boshqa ishga o`tkazishlar muddati ishlab chikarish zaruriyatini keltirib chikargan omillarni bartaraf etish vaqti yoki bekor turib qolinishining butun davri bilan belgilanadi. Barcha xollarda **Ish beruvchining** tashabbusi bilan xodimni vaqtincha boshqa ishga o`tkazish muddatining chegarasi yil davomida 60 kundan oshmasligi lozim. (Xalqaro mexnat tashkiloti (XMT)ning O`zbekiston Respublikasi tomonidan ratifikatsiya qilingan 29-Konventsiyasi).

Xodim **Ish beruvchining** tashabbusi bilan vaqtincha boshqa ishga o`tkazilgan davrda unga bajarayotgan ishiga qarab, lekin avvalgi o`rtacha ish xakidan kam bo`lmagan miqdorda ish xaki to`lanadi.

3.7. **Ish beruvchi** xodimlarni ommaviy ravishda ishdan ozod etish extimoli to`frisida kamida ikki oy oldin tegishli kasaba uyushmasi organiga axborot taqdim etish va ishdan ozod etish oqibatlarini engillashtirishga karatilgan maslaxatli ishlarni amalga oshirish majburiyatini o`z zimmasiga oladi. **Ish beruvchi** shuningdek kamida ikki oy oldin xar bir xodimning kasbi, mutaxassisligi, malakasi va mexnat xaki miqdorini ko`rsatgan xolda, bo`lajak ishdan ozod qilish to`frisidagi ma`lumotlarni maxalliy mexnat organiga xam ma`lum qilish majburiyatini o`z zimmasiga oladi.

Muassasa xodimlarining ro`yxatdagi sonidan kamida 50 foizining bir vaqtning o`zida ishdan ozod etilishi xodimlarni ommaviy ravishda ishdan ozod etilishi deb xisoblanadi.

3.8. **Ish beruvchi** kiskartirilayotgan xodimlarni qayta tayyorlash va qayta o`qitish ishlarini tashkil etish majburiyatini o`z zimmasiga oladi.

3.9. Xodimlar soni kiskartirilayotganda kiskartirish oqibatlarini yumshatishga karatilgan quyidagi choralar nazarda tutiladi :

a) o`rindoshlikni, vaqtincha ishlaydigan xodimlar sonini cheklash, bir necha kasbda ishlashni taqiqlash, fuqarolik-huqukiy shartnomalar bo`yicha bajariladigan ishlarni jamoaning o`ziga berish;

b) xodimlarning xoxishiga ko`ra ularga ish xaki saqlanmagan xolda kiska muddatli ta`tillar berish;

v) kiskartirish to`frisidagi ogoxlantirish amal qilayotgan davrda xodimning o`z xoxishi bilan mexnat shartnomasini bekor qilinishini tomonlar kelishuviga binoan ogoxlantirish muddatiga muvofiq keladigan pullik kompensatsiya to`lash bilan amalga oshirish;

g) xodimlar soni kiskartirilishi munosabati bilan mexnat shartnomasi bekor qilinishi to`frisida ogoxlantirish olgan xodimga ogoxlantirish muddati davomida uziga qulay vaqtda boshqa ish kidirish uchun xaftada bir kun ish xaki saqlangan xolda ishga chikmaslik huqukini berish.

3.10. Texnologiyadagi, ishlab chikarish va mexnatni tashkil etishdagi o`zgarishlar, xodimlar soni (shtati) yoki ish xususiyatining o`zgarishiga olib kelgan ishlar xajmining kiskarishi munosabati bilan mexnat shartnomasi bekor kilinganda ishda koldirish uchun imtiyozli huquq O`zbekiston Respublikasi Mexnat kodeksi 103-moddasining birinchi va ikkinchi qismlarida ko`rsatilgan xodimlar toifalariga beriladi.

3.11. Agar xodimlar O`zbekiston Respublikasi Mexnat kodeksi 103-moddasining birinchi va ikkinchi qismlariga muvofiq ishda koldirishda afzallik huquqiga ega bo`lmasalar, u xolda xodimlarni ishda koldirishda afzallik beriladigan quyidagi xolatlar inobatga olinadi:

a) nogironlik;

b) pensiya yoshiga yaqinlashib qolganlik (ayollar 53 yosh, erkaklar 58 yosh);

v) ishlayotgan yolfiz onaning qaramo`rida 14 yoshga to`lmagan bolalar mavjudligi;

IV. ISH VAQTI VA DAM OLISH VAQTI

4.1 Tomonlar mexnat konunlarida ko`rsatilagn xaftalik ish soatidan oshmagan xolda 6 kunlik ish xaftasi asosida ish tashkil qilishga kelishdilar. Ish kunining davomiyligi, undan foydalanish tartibi, ishning boshlanishi va tugash vaqti, muassasa ichki mexnat tartibidan kelib chikib belgilanadi.

Pedagog xodimlar xaftalik ish soati tarifikatsiya soatiga muvofiq belgilanadi. Boshqa xodimlar uchun quyidagicha xaftalik ish soatlari belgilanadi:

-16 yoshdan 18 yoshgacha bo`lgan xodimlar uchun 36 soat;

- zararli sharoitda ishlovchilar uchun (laborantlar, maxsus farroshlar) 36 soat;

- normal sharoitda ishlaydiganlar xodimlar uchun 40 soat;

- I va II gurux nogironlari uchun – 36 soat;

4.2. O`zbekiston Respublikasi Mexnat kodeksining 229-moddasida nazarda tutilgan xollarda, shuningdek quyidagi asoslardan biri mavjud bo`lganda xodimning iltimosiga ko`ra unga to`liksiz ish vaqti belgilab ko`yilishi shart:

a) oila a`zolaridan birining betoblighi;
b) ishni ta`lim bilan ko`shib olib borilishi;
v) profilaktik davolanish zaruriyati;
g) texnologiyadagi, ishlab chikarish va mexnatni tashkil etishdagi o`zgarishlar tufayli xodimlar soni qiskarishining oldini olish.

4.3. To`liqsiz ish vaqti sharoitida ishlash muddati xodim bilan **Ish beruvchi** o`rtasidagi kelishuvga binoan belgilab ko`yiladi. To`liqsiz ish vaqti rejimidagi mexnat uchun ishlangan vaqtga mutanosib ravishda xaq to`lanadi.

4.4. tungi korovullarlar uchun ish vaqti (smena) muddati sutkasiga o`n ikki soat miqdorida belgilab ko`yiladi va ish vaqtini jamlab xisobga olish joriy kilinadi. Bunda ish vaqtining oylik balansiga rioya etiladi.

Ish vaqtini jamlab xisobga olish ayrim toifadagi xodimlarni ish vaqtdan tashqari ishlarga jalb etish xususida belgilangan cheklashlarga (O`zbekiston Respublikasi Mexnat kodeksi 220-moddasining beshinchi qismi va 228, 245-moddalariga) rioya kilgan xolda joriy etiladi.

4.5. Ish vaqti jamlab xisobga olinishi rejimida band bo`lgan xodimlarga xar oyda to`lanadigan ish xaki miqdori tenglashtirilishi kafolatlanadi (xisobga olinadigan davr yakunlari bo`yicha to`rirlab ko`yish sharti bilan). Bunda xisobga olinadigan davr mobayinida ish soatlarining normal miqdoridan ko`p ishlaganlik uchun ish vaqtdan tashqari ishlar uchun o`rnatilgan baxolarga binoan xaq to`lanadi yoki xodimning xoxishiga ko`ra dam olish kuni beriladi.

4.6. Ishdan tashqari vaqtlarda ishga jalb etish faqat xodimning roziligi bilan amalga oshiriladi.

4.7. Xodimlarni kechki va tungi vaqtlarda, shuningdek dam olish va bayram kunlari ishga jalb etish aloxida xollardagina xamda konun xujjatlarida belgilangan cheklovlarni xisobga olgan xolda, **Ish beruvchining Kasaba uyushma ko`mitasi** bilan kelishib qabul qilgan yozma farmoyishiga binoan amalga oshirilishi mumkin.

4.8. Ish beruvchi va pedagog xodimlarga konunlar va yo`riqnomalarda ko`rsatilgan uzaytirilgan quyidagi ta`til kunlari belgilanadi:

- raqbar xodimlar uchun kun;
- o`qituvchilarga ishlagan xar oyi uchun 4 kundan. To`liq yil ishlaganda 48 kun (ish kuni);
- to`garak raqbarlariga ishlagan xar oyi uchun 3 kundan 36 ish kuni.

4.9. Pedagog bo`lmagan xodimlarga quyidagicha ta`til berishga kelishildi:

- kutubxonachilar, etakchilar, laborantlar, xamshiralarga ishlagan xar oyi uchun 2 kundan 24 ish kunida;
- kolgan texnik xodimlarga 18 ish kunidan iborat ta`til belgilanadi.

4.10. Ish beruvchi quyidagi xollarda xodimning ish xaki saqlanib qolinadigan ta`til berish xaqidagi iltimosini qanoatlantirishni o`z zimmasiga oladi:

- yaqin qarindoshi vafot etganda – 3 kun;
- xodim va uning farzandining to`y marosimini o`tkazishga – 3 kun;

- kumush-oltin to'ylarda -2 kun;
- yangi uyga ko'chganda – 2 kun;

YAQIN qarindoshlar deb: xodimning ota-onasi, aka-ukasi, opa-singlisi, farzandi va uning turmush o'rtofining ota-onasi, aka-ukasi, opa-singlisi hisoblanadilar.

4.11. Quyidagi xollarda ko'shimcha yillik mehnat ta'tillari beriladi:

a) Mehnat sharoiti nokulay bo'lgan ishlarda (O'zbekiston Respublikasi Mehnat va axolini ijtimoiy muhofaza qilish vazirligi xamda Sotliqni saqlash vazirligi tomonidan tasdiqlangan Mehnat sharoitlarini baxolash uslubiyoti asosida) 3 kundan 5 kungacha (**2-Ilva**);

4.12. O'zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksining 144-moddasida ko'rsatib o'tilgan xodimlar toifalaridan tashqari quyidagi xodimlarga mehnat ta'tili ularning xoxishiga ko'ra yozgi yoki ular uchun qulay bo'lgan boshqa vaqtda beriladi:

a) O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 1997 yil 20 martdagi 153-sonli qaroriga asosan ijtimoiy ahamiyatga molik kasallik bo'yicha xisobda turgan xodimlarga;

b) betob oila a'zosini parvarishlayotgan xodimlarga;

v) O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2007 yil 18 maydagi PF-3878-sonli Farmoniga binoan tijorat banklaridan ipoteka kreditini olgan yosh oilalar vakillariga;

g) ishlayotgan nafaxaxo'rlarga;

4.13. Ta'til uchun xaq to'lash ta'til boshlanmasdan oldingi oxirgi ish kundan kechiktirmay amalga oshiriladi.

4.14. Xodimning arizasiga binoan unga ish xaqi saqlanmagan xolda ta'til berilishi mumkin, uning muddati xodim bilan **Ish beruvchi** o'rtasidagi kelishuvga binoan belgilanadi.

4.15. Mehnat kodeksining 150-moddasida ko'rsatib o'tilgan xodimlardan tashqari (1941-1945 yillardagi urush qatnashchilariga va imtiyozlari jixatidan ularga tenglashtirilgan I va II gurux nogironlariga, un ikki yoshga to'lmagan ikki va undan ortiq bolani tarbiyalayotgan ayollarga) yana quyidagi xodimlarga ularning xoxishiga ko'ra ish xaqi saqlanmagan xolda muqarrar tartibda 14 kalendar kunga qadar ta'til beriladi:

a) betob oila a'zosini parvarishlayotgan shaxslarga;

b) 30 yoshgacha bo'lgan yosh oila a'zolariga;

v) ishlayotgan nafaxaxo'rlarga.

4.16. Mehnat shartnomasi bekor qilinganda (shu jumladan uning muddati tugashi munosabati bilan xam) xodimning xoxishiga ko'ra, yillik asosiy va ko'shimcha ta'tillarni berib, undan keyin mehnat munosabatlarini bekor qilish mumkin. Bu xolda ta'til tugagan kun mehnat shartnomasi bekor qilingan kun deb hisoblanadi.

V. MEHNATGA XAQ TO'LASH.

KAFOLATLI TO'LOVLAR VA KOMPENSATSIYA TO'LOVLARI

5.1 Xodimlar mehnatiga xaq to'lash tizimi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2008 yil 30 iyuldagi "O'rta maxsus, kasb-xunar ta'limi

muassasalari xodimlarini moddiy raʼbatlantirishni kuchaytirish va ular meʼnatiga xaq toʻlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari toʻrtisida” gi PK-929-sonli qarori xamda Vazirlar Maxkamasining 2008 yil 1 avgustdagi “Oʻrta maxsus, kasb-xunar taʼlimi muassasalari xodimlari meʼnatiga xaq toʻlashning takomillashtirilgan tizimini tasdiqlash toʻrtisida” gi 165-sonli qarori bilan tasdiqlangan Nizomlar xamda xukumat tomonidan qabul qilingan qarorlar asosida amalga oshiriladi .

5.2. Ish xaqini toʻlash muddatlari:

- birinchi yarim oy uchun - joriy oyning 20 sanasida;
- ikkinchi yarim oy uchun keyingi oyning 20 sanasida;

Xaq toʻlanadigan kun dam olish kuni yoki bayram kuniga toʻrti kelib kolsa, meʼnat xaqi shu kun arafasida toʻlanadi.

5.3. Xodimning roziligi bilan ish xaqining bir qismi uning plastik kartochnasiga oʻtkazib beriladi, bunday oʻtkazma miqdori toʻlanadigan summaning 70 foizidan oshmaydi.

5.4. Xodimga xaq toʻlash mazkur **SHartnomada** belgilangan muddatlarga nisbatan xizmat koʻrsatuvchi bankning aybi bilan kechiktirilganda – **Ish beruvchi** (Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2001 yil 22 iyundagi 264-sonli Qarori asosida tuzilgan bank va mijoz oʻrtasidagi xizmat koʻrsatish shartnomasiga binoan) bank raxbariyatiga jarima undirish toʻrtisida talabnoma kiritishni va undirilgan jarimani meʼnatga xaq toʻlashni tartibga solishga yoʻnaltirishni oʻz zimmasiga oladi.

5.5. **Ish beruvchi** meʼnatga xaq toʻlashga va meʼnatni meʼyorlashtirishga oid lokal xujjatlarni, shuningdek ularni joriy etish tartibini **Kasaba uyushma koʻmitasi** bilan kelishib oladi.

5.6. Xodimlarni mukofotlash **Muassasaning** mukofotlash toʻrtisidagi Nizomiga asosan amalga oshiriladi. (**4-Ilova**).

5.7. **Muassasada** oshirilgan miqdordagi meʼnat xaqi, ustamalar, koʻshimcha toʻlovlar va kompensatsiyalarning quyidagi turlari va miqdorlari oʻrnatiladi:

5.7.1. tungi vaqtdagi ish uchun 1,5 baravar xaq toʻlanadi;

5.7.2. ish vaqtdan tashqari ishlar, dam olish va bayram kunlaridagi ish uchun - 2 baravar miqdorda xaq toʻlanadi ;

5.7.3. bir necha kasbda (lavozimda) ishlaganlik, xizmat koʻrsatish doirasi kengayganligi, bajariladigan ishlar xajmi ortganligi, oʻzining asosiy ishi bilan bir qatorda ishda vaqtincha boʻlmagan xodimlarning vazifalarini bajarganlik uchun, shuningdek oʻrindoshlik asosida ish bajarilganida xodimlarning meʼnat xaqi miqdori meʼnat shartnomasining taraflari oʻrtasidagi kelishuvga binoan amalda bajarilgan ish yuzasidan, lekin xodim lavozim maoshining 70 foizidan kam boʻlmagan miqdorda belgilanadi;

5.7.4. Oʻzbekiston Respublikasi ichidagi xizmat safarlari uchun toʻlaniladigan kompensatsiyalar “Oʻzbekiston Respublikasi boʻylab xizmat safarlari toʻrtisidagi yoʻriqnoma”ga (Oʻzbekiston Respublikasi Moliya vazirligi va

Mexnat va axolini ijtimoiy muxofaza qilish vazirligi tomonidan 2003 yil 24 iyulda 83 va №7/12 son bilan tasdiqlangan va O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 2003 yil 29 avgustda 1268 raqam bilan ro'yxatga olingan) xamda O'zbekiston Respublikasi Mexnat kodeksining 171-moddasiga asosan quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- a) yo'l kira xarajatlari normativ asosida;
- b) doimiy turar joyidan boshqa joyda yashash, shu jumladan uy-joy ijarasi bilan bo'liq xarajatlar;
- v) O'zbekiston Respublikasida belgilangan eng kam ish xaqining 10 foizi miqdorida sutkalik xarajatlar;
- g) xodim tomonidan ish beruvchining ruxsati yoki roziligi bilan qilingan boshqa xarajatlar.

5.7.5. O'zbekiston Respublikasidan tashkaridagi xizmat safarlari uchun to'laniladigan kompensatsiyalar (O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi tomonidan 2000 yil 7 fevralda 16 son bilan tasdiqlangan va O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 2000 yil 5 iyunda 932 - raqam bilan ro'yxatga olingan) "Vazirliklar, idoralar, korxonalar va tashkilotlar xodimlarini O'zbekiston Respublikasidan tashkaridagi xizmat safarlari uchun mablar berish tartibi"ga binoan amalga oshiriladi;

5.7.6. **Ish beruvchining** roziligi bilan va uning manfaatlari yo'lida xodim o'ziga tegishli mol-mulk (asbob-uskunalar, ashyolar va xokazo)dan (avtotransport vositasidan tashkari) foydalanganda ularning O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksining 144-moddasida keltirilgan me'yorlar asosida xisoblab chiqilgan amortizatsiyasi doirasida xarajatlar ko'planadi;

5.7.7. **Ish beruvchining** taklifiga binoan xodim boshqa joydagi ishga ko'chib borganda uning quyidagi ko'shimcha xarajatlari to'lanadi:

- a) ko'chish va mol-mulkni ko'chirib borish bilan bo'liq xarajatlar;
- b) yangi joyda o'rmashib olish bilan bo'liq xarajatlar;
- v) xodim tomonidan ish beruvchi bilan kelishib qilingan boshqa xarajatlar.

5.7.8. ish jarayonida zararsizlantirish vositalaridan foydalanganligi uchun xo'jatxona farroshlarning lavozim maoshlariga 10 foiz miqdorida kompensatsiya.

5.8. **Muassasada** amaliyot o'tuvchi oliy o'quv yurtlari talabalarining va o'rta-maxsus kasb-xunar ta'limi muassasalari o'quvchilarining mexnati uchun haq Kasb-xunar kollejlari o'quvchilarining amaliyoti to'frisidagi nizomga va **5- Ilovaga** binoan amalga oshiriladi.

5.9. **Ish beruvchining** ko'rsatmasiga binoan ish beruvchi va mexnat jamoasi manfaatlariga doir vazifalarni bajarish (malaka oshirish, xizmat safarida bo'lish, tibbiy ko'rikdan o'tish, navbatchilik, darslar o'tkazish va boshqa turli tadbirlarda katnashish) maqsadida xodim o'z asosiy ishidan ozod etiladi.

Agarda yuqorida ko'rsatilgan tadbirlar ish vaktida o'tkazilsa, bu xolda xodimning o'rtacha ish haqi saqlanib qolinadi – mazkur tadbirlar ishdan tashkari vaktida o'tkazilsa, xodimga sarf qilingan vaktiga mutanosib ko'shimcha dam olish vaqti beriladi.

Xodim ish beruvchi va meʼnat jamoasi manfaatlariga doir vazifalarni bajarayotganda **Muassasa** boʻyicha tarif stavkalari va lavozim maoshlari miqdori oshirilsa, u xolda xodimga meʼnat xaqi ana shu davrdagi barcha ish kunlar uchun yangi tarif boʻyicha qayta hisoblab chikilib toʻlanadi.

5.10. Kishlok xoʻjaligi ishlariga jalb etilgan xodimlarga meʼnat xaqi xar bir ishlagan kuni uchun oʻrtacha oylik ish xaqidan kam boʻlmagan hisobda amalga oshiriladi.

5.11. Ilmiy daraja va ilmiy unvonga ega xodimlar lavozim maoshiga xar oyda 15 foiz miqdorida ustamalar toʻlanadi.

VI. MEʼNAT INTIZOMI

6.1. Xodimlar tomonidan meʼnat vazifalarining bajarilishi meʼnat shartnomalari, tarkibiy boʻlinmalar toʻfrisidagi nizomlar, mansab yoʻriqnomalari, **Muassasa** Nizomi xamda Ichki meʼnat tartibi koʻidalariga binoan taʻminlanishini va nazorat kilinishini taraflar oʻz zimmasiga oladilar.

6.2. Ish beruvchi :

6.2.1. xodimlarni ishdagi muvofaqqiyatlari uchun tarmok va davlat mukofotlariga taqdim etishni;

6.2.2. xodimlarni meʼnatdagi yutuklari uchun xamda yubiley sanalarida (50, 55, 60 yoshga toʻlganda):

- pul mukofotlari bilan;

- tashakkur eʻlon kilish bilan;

- qimmatbaxo sovfalar bilan;

- sanatoriy-profilaktoriyga, shuningdek Oʻzbekiston Respublikasining sanatoriylari va dam olish uylariga yoʻllanmalar taqdim etish yoʻli bilan raʻbatlantirishni oʻz zimmasiga oladi.

VII. MEʼNAT SHARTNOMASI TARAFLARINING MODDIY JAVOBGARLIGI

7.1. **Ish beruvchi** quyidagi xollarda bir yoʻla beriladigan nafaqa toʻlaydi:

a) xodimning meʼnat vazifalarini bajarish bilan boʻflik xolda vafot etishi munosabati bilan uning olti yillik oʻrtacha ish xaqi miqdorida;

b) xodimning meʼnat vazifalarini bajarish bilan boʻflik xolda soʻfligiga shikast etkazilganligi munosabati bilan uning bir yillik oʻrtacha ish xaqi miqdorida.

7.2. **Ish beruvchi** zarar etkazilgan choʻrdagi aniq xolatlarni hisobga olib, aybdor xodimdan zararni undirishdan qisman yoki toʻlik voz kechishga xaqli. Bunday xolda etkazilgan zarar Muassasa foydasi hisobidan koʻplanadi.

7.3. Bevosita pul yoki tovar qimmatliklari bilan muomala kilayotgan xodimlar maxsus yozma shartnoma asosida ularga ishonib topshirilgan qimmatliklarning saqlanishini taʻminlamaganligi uchun toʻlik moddiy javobgar boʻladilar. Toʻlik moddiy javobgarlik xaqida shartnoma tuzilishi lozim boʻlgan xodimlarning toifalari roʻyxati **6-Ilovada** keltirilgan.

7.4. Bevosita pul yoki tovar boyliklari bilan muomala qiluvchi xodimlar tomonidan ishlar birgalikda bajariladigan va bunda jamoa (brigada) moddiy javobgarligi joriy etiladigan bo`linmalarning ro`yxati **7-Ilovada** keltirilgan.

VIII. MEẀNATNI MUXOFAZA QILISH

Ish beruvchining majburiyatlari

Ish beruvchi:

8.1. Ish beruvchi mexnatni muxofaza qilish buyicha (shartnoma muddatida) 2014 yilga 45 950 000 45 950 000 (mln) sum mablagni ajratadi:

№	1. Nomenklatura tadbirlariga	Mablag mikdori (ming sum)
1	Mexnatni muxofaza qilish bitimidagi tadbirlar -	35 600 000
	2. Nomenklatura tadbirlaridan tashkari	
2	Maxsus kiyim, maxsus poyafzal va SHXV vositalari uchun-	4.500.000
3	Sut (shunga teng boshka ozik-ovkat maxsulotlari) va davolash profilaktika ozik-ovkatlari uchun-	2 000 000
4	Gigiena vositalari (yuvish vositalari yoki sovun-sodaga) uchun	3 650 000
5	Tibbiy kurikdan utkazish uchun va xokazolar.....	2 000 000
	J a m i:	45 950 000

8.1.1 Ish beruvchi mexnatni muxofaza qilish buyicha (shartnoma muddatida) 2015 yilga 45 950 000 (mln) sum mablagni ajratadi:

№	1. Nomenklatura tadbirlariga	Mablag mikdori (ming sum)
1	Mexnatni muxofaza qilish bitimidagi tadbirlar -	35 600 000
	2. Nomenklatura tadbirlaridan tashkari	
2	Maxsus kiyim, maxsus poyafzal va SHXV vositalari uchun-	4.500.000
3	Sut (shunga teng boshka ozik-ovkat maxsulotlari) va davolash pro-filaktika ozik-ovkatlari uchun-	2 000 000
4	Gigiena vositalari (yuvish vositalari yoki sovun-sodaga) uchun	3 650 000
5	Tibbiy kurikdan utkazish uchun va xokazolar.....	2 000 000
	J a m i:	45 950 000

8.1.2 Ish beruvchi mexnatni muxofaza qilish buyicha (shartnoma muddatida) 2016 yilga 45 950 000 ming(mln) sum mablagni ajratadi:

№	1. Nomenklatura tadbirlariga	Mablag mikdo-ri (ming sum)
1	Mexnatni muxofaza qilish bitimidagi tadbirlar -	35 600 000
	2. Nomenklatura tadbirlaridan tashkari	
2	Maxsus kiyim, maxsus poyafzal va SHXV vositalari uchun-	4.500.000
3	Sut (shunga teng boshka ozik-ovkat maxsulotlari) va davolash pro-filaktika ozik-ovkatlari uchun-	2 000 000
4	Gigiena vositalari (yuvish vositalari yoki sovun-sodaga) uchun	3 650 000
5	Xodimlarni tibbiy kurikdan utkazish uchun va xokazolar.....	2 000 000
	J a m i:	45 950 000

Ushbu xisob-kitoblar smeta asosida tuziladi va tarkatilishi xam tuzilgan smetaga asoslanib uchastka va ishlab-chikarish bulimlariga taksimlab, ajratish majburiyatini o`z zimmasiga oladi. MMK Bitimi O`zbekiston Respublikasi mexnat va axolini ijtimoiy muxofaza qilish vazirligi O`zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi kengashi O`zbekiston savdo-sanoat palatasi Qo`shma qaroriga asosan mexnatni muxofaza qilish tadbirlarini rejalashtirish bo`yicha tavsiyalari asosida tuzilishi shartdir.

Barcha rejalashtirilgan va ajratishga kelishilgan mablaflar miqdori jamoa shartnomasining amal qilish muddati davomida eng kam ish xaqi miqdorining oshirib borilishiga mutanosib ravishda oshirib boriladi.

8.2. Mexnat muxofazasi bo`yicha bitim (kalendar yil uchun tuziladi) jamoa shartnomasiga ilova qilinadi (**1-Ilava**).

8.3. Mexnat xavfsizligi standartlariga qat'iy va aniq amal qilish ustidan nazoratni olib borish muassasaning mexnat muxofazasi xizmati yoki rahbarlardan birining zimmasiga yuklatiladi.

8.4. O'tgan yilda ishlab chikarishdagi shikastlanish va kasb kasalliklari xolati yilning birinchi fevraligacha taxlil kilib chikiladi, mexnat muxofazasini yaxshilash rejasi va sanitariya-soflomlashtirish tadbirlarining bajarilishiga yakun yasaladi (muassasada baxtsiz xodisa yuz bergan bo'lsa).

8.5. Mexnat muxofazasi burchagini tashkil etadi xamda tarfiobot-tashvikot vositalari, plakatlari va boshqa anjomlarni sotib oladi.

8.6. Korxonani kish mavsumida ishlashga tayyorlash bilan boflk barcha tadbirlarni 1 oktyabrgacha bajaradi.

8.7. Sanitariya-maishiy xonalarning uzluksiz ishlashini va ularning tegishli xolatda saklanishini ta'minlaydi.

8.8. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2009 yil 24 iyundagi 177-sonli qarori bilan tasdiklangan "Ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sufurta qilish koidalari" talablariga muvofik xodimlarini ishlab chikarishdagi baxtsiz xodisalar va kasb kasalliklaridan sufurta qiladi.

8.9. Xar besh yilda kamida bir marta mexnat sharoitlariga baxo berishning O'zbekiston Respublikasi Mexnat va axolini ijtimoiy muxofaza qilish vazirligi bilan O'zbekiston Respublikasi Soflikni saklash vazirligi tomonidan tasdiklangan xamda O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 1996 yil 28 mayda 247-son bilan ro'yxatga olingan "Mexnat sharoitlarini baxolash va mexnat sharoitlari bo'yicha ish o'rinlarini shaxodatdan o'tkazish" uslubiyoti asosida ish o'rinlarini mexnat sharoitlari bo'yicha shaxodat (attestatsiya)dan o'tkazadi.

8.10. Mexnat kodeksining 217-moddasiga ko'ra maxsus kiyim, poyabzal va boshqa shaxsiy ximoya vositalari bilan bepul ta'minlanish xukukini beradigan ishlarda ishlovchi xodimlarni jamoa shartnomasining **8-Ilvasida** belgilangan ro'yxatga muvofik, belgilangan muddatlarda maxsus kiyim va boshqa shaxsiy ximoya vositalari bilan ta'minlaydi.

8.11. Mexnat kodeksining 117-moddasiga muvofik noqulay mexnat sharoitlaridagi ishlarda band bo'lgan xodimlarga ish vaqtining kiskartirilgan muddatini belgilash xamda 137, 138-moddalariga muvofik mexnat sharoitlari noqulay va o'ziga xos bo'lgan ishlar uchun yillik ko'shimcha ta'til berish **9-Ilvaga** muvofik amalga oshiriladi (ish o'rinlari mexnat sharoitlari bo'yicha shaxodatdan o'tkazilganda).

8.12. Mexnat Kodeksining 217-moddasiga muvofik sut (yoki shunga tenglashtirilgan boshqa oziq-ovkat maxsulotlari)ni xodimlarga bepul berish **10-Ilvaga** muvofik amalga oshiriladi (ish o'rinlari mexnat sharoitlari bo'yicha shaxodatdan o'tkazilganda).

8.13. Mexnat Kodeksining 217-moddasiga muvofik mexnat sharoiti noqulay, zararli va ifloslanishlar bilan boflk ishlarda mexnat kiluvchilarga xar oyda sovun, gigiena vositalari bilan bepul ta'minlash xamda ularni bepul olish xukukini beradigan kasb va lavozimlar ro'yxatini tuzish va ta'minlash **11-Ilvaga** muvofik amalga oshiriladi (ish o'rinlari mexnat sharoitlari bo'yicha shaxodatdan o'tkazilganda).

8.14. Mexnat kodeksining 214-moddasiga ko`ra unda ko`rsatib o`tilgan xodimlarning, So`flikni saqlash vazirligining 2012 yil 10 iyuldagi 200-sonli buyruqi bilan belgilangan tartibda dastlabki tarzda va keyinchalik vaqti-vaqti bilan tibbiy ko`rikdan o`tkazilishini xodimlarning chikimdor bo`lmagan xolda tashkil kilinishini **12-Ilovaga** muvofiq ta`minlaydi.

8.15. Xodimlarni mexnat muxofazasi bo`yicha o`qitish xamda bilimlarini tekshirish to`rrisidagi namunaviy Nizom (O`zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 1996 yil 14 avgustda 272-raqam bilan ro`yxatga olingan) talablariga binoan xodimlarni mexnat muxofazasi bo`yicha o`qitadi xamda bilimlarini tekshirish ishlarini tashkil etadi.

8.16. O`zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 1995 yil 18 dekabrda 196-raqam bilan ro`yxatdan o`tkazilgan "Mexnat muxofazasi bo`yicha vakil xaqida"gi nizomga ko`ra saylangan Mexnat muxofazasi bo`yicha vakillarni saylangandan so`ng bir oy ichida kasaba uyushma ko`mitasi ishtirokida o`kishini tashkil qiladi.

8.17. Mexnat muxofazasi bo`yicha vakilning o`z vazifalarini ish vaqtida bajarishi uchun o`rtacha maoshini saqlab kolgan xolda xaftada ikki soatdan kam bo`lmagan vaqt ajratadi.

8.18. O`zbekiston Respublikasi Mexnatni muxofaza qilish to`rrisidagi Konunining 14-moddasiga binoan, muassasada ishlovchi xodimlar soni 50 nafar va undan oshganda maxsus tayyorgarlikka ega shaxslar orasidan mexnatni muxofaza qilish xizmatlari tuziladi (lavozimlar joriy etiladi). Agar xodimlar soni 50 nafardan kamroq bo`lganda mexnatni muxofaza qilish xizmatining vazifalarini bajarish raخبارlardan birining zimmasiga buyruk bilan yuklanadi xamda mexnat muxofazasi bo`yicha o`qitiladi.

8.19. Muassasada mavjud kasb va ish turlari bo`yicha yo`riqnomalarni (O`zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 2000 yil 7-yanvarda 870-son bilan ro`yxatga olingan "Mexnat muxofazasi bo`yicha yo`riqnomalarni ishlab chikish to`rrisida"gi nizom) ishlab chikilishini nazorat qiladi.

8.20. Muassasada mexnatni muxofaza qilish jamfarmasini (O`zbekiston Respublikasi Vazirlar Ma`kamasining 2008 yil 12-noyabrdagi 245-son qarori bilan tasdiqlangan nizom) tashkil etadi.

Kasaba uyushmasi ko`mitasining majburiyatlari

8.21. Kasaba uyushmasi ko`mitasining mexnatni muxofaza qilish bo`yicha komissiyasi tarkibini tasdiqlaydi, kasaba uyushmasi faollari o`quvini o`tkazadi (o`qitish muddati va dasturi ko`rsatilgan xolda).

8.22. Mexnat muxofazasi vakillari va mexnatni muxofaza qilish bo`yicha komissiya a`zolari yordamida xodimlarning mexnat muxofazasi talablariga qanday amal kilishayotganliklari ustidan doimiy nazorat o`rnatadi.

8.23. Xodimlarga beriladigan maxsus kiyim va shaxsiy ximoya vositalarining butunligi, ishga yarokliligi, ulardan majburiy foydalanilishni nazorat kilib boradi.

8.24. Mexnat xavfsizligi standartlariga kat`iy va anik amal kilish ustidan nazoratni olib borish korxonaning mexnat muxofazasi xizmati yoki raخبارlardan birining zimmasiga yuklatilishini nazorat qiladi.

8.25. Jamoa shartnomasining mexnatni muxofaza qilish bo`limi va uning mexnat muxofazasi bo`yicha bitimi loyixalariga takliflarni to`playdi va ularni mexnat jamoalari majlislarida muxokama etilishini tashkil qiladi.

8.26. Mexnat kodeksining 214-moddasiga ko`ra unda ko`rsatib o`tilgan xodimlarning, So`flikni saqlash vazirligining 2012 yil 10 iyuldagi 200 sonli buyruri bilan belgilangan tartibda dastlabki tarzda va keyinchalik vaqti-vaqti bilan tibbiy ko`rikdan o`tkazilishini xamda xodimlarning chikimdor bo`lmagan xolda tashkil kilinishini nazorat qiladi.

Ish beruvchi Kasaba uyushmasi ko`mitasi bilan xamkorlikda:

8.27. Mexnat muxofazasi bo`yicha eng yaxshi vakillar va mexnatni muxofaza qilish bo`yicha komissiyasining eng yaxshi a`zolarini taqdirlaydi (ma`naviy va moddiy ra`batlantirishning aniq turlarini ko`rsatgan xolda ularning ishlariga yakun yasaydi). Foliblarni O`zbekiston ta`lim, fan va madaniyat xodimlari kasaba uyushmasi Markaziy kengashi Rayosatining 2012 yil "11" iyuldagi 4-810-sonli qarori bilan tasdiqlangan "Mexnat muxofazasi bo`yicha jamoat nazoratini eng yaxshi tashkil etish yuzasidan respublika ko`rik-tanlovi to`frisida"gi Nizomda belgilangan tartibda yukori kasaba uyushma tashkilotlariga tavsiya etadi.

8.28. Tomonlar shunga kelishdiki, amaldagi konunlarga muvofiq ish beruvchi jabrlanuvchiga yoki zarar to`lovlarini olish xukukiga ega bo`lgan shaxslarga quyidagilarni:

- O`zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2005 yil 11 fevraldagi 60-sonli qarori bilan tasdiqlangan xodimlarga ularning mexnat vazifasini bajarish bilan bo`flik xolda jaroxtlanishi, kasb kasalliklariga chalinishi yoki salomatlikning boshqa xil shikastlanishi tufayli etkazilgan zararni to`lash koidalarida belgilangan etkazilgan zarar to`lovlarini o`z vaqtida to`laydi, shuningdek dafn etish xarajatlari konun xujjatlarida belgilangan tartibda va miqdorlarda qoplanishini o`z zimmasiga oladi;

- xodim ishlab chikarishga bo`flik xolda jaroxtlanganda yoki kasb kasalliklari okibatida vaqtinchalik mexnat layokatini yo`kotganda (O`zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2002 yil 28 fevraldagi 71-sonli qarori bilan tasdiqlangan "Vaqtinchalik mexnatga layokatsizlik bo`yicha nafakalar to`lash chegarasini takomillashtirish to`frisida"gi qaroriga Vazirlar Maxkamasining 2002 yil 31 maydagi 188-sonli qarori bilan o`zgartirishlar kiritilgan) o`rtacha oylik ish xaqining 100 foizi miqdorida xaq to`laydi;

- tibbiy-mexnat ekspert komissiyasi (TMƏK) yoki Tibbiy maslaxat xay`ati (TMX) xulosasiga muvofiq jabrlanuvchi ilgarigi ishini bajarishga qodir bo`lmasa ish beruvchi jabrlanuvchining roziligi bilan uni boshqa yangi kasbga o`kitish majburiyatini o`z zimmasiga oladi;

- o`kish davomida jabrlanuvchiga avvalgi ish joyidagi o`rtacha oylik ish xaqi to`lanib turiladi va o`kish bilan bo`flik barcha sarf-xarajatlarni o`z zimmasiga oladi.

Əslatma: Ushbu tadbirlarni moliyalashtirish ularni kelgusi yil xarajatlar smetasiga kiritgan xolda ish beruvchi tomonidan moliya idoralarida ximoya qilish orqali amalga oshiriladi.

IX. IJTIMOYIY SUFURTA. IJTIMOYIY IMTIYOZ VA KAFOLATLAR

9.1. Taraflar O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tashabbusi bilan xar yili kabul kilinadigan ijtimoiy yo`nalishdagi Davlat dasturlarini amalga oshirish uchun chora-tadbirlar ishlab chikish va kat'iy bajarilishiga erishish majburiyatini o`z zimmasiga oladilar.

9.2. Taraflar O'zbekiston Respublikasi Mexnat kodeksining quyidagi moddalarida nazarda tutilgan kafolatlarga rioya etish va imtiyozlar berish majburiyatini o`z zimmasiga oladilar:

a) 1941-1945 yillardagi urush katnashchilari va imtiyozlari bo`yicha ularga tenglashtirilgan shaxslar uchun (103, 144, 150-moddalar);

b) atom ob`ektlaridagi falokatlar okibatlarini bartaraf etish ishlari katnashchilari va ularga tenglashtirilgan shaxslar uchun (103-modda);

v) I va II gurux nogironlari uchun (68, 135, 143, 144, 150, 214, 220-moddalar).

9.3. **Ish beruvchi** quyidagi miqdorlarda vaqtincha mexnatga layokatsizlik nafakasini to`lab borish majburiyatini o`z zimmasiga oladi:

9.3.1. Ikkinchi jaxon urushi katnashchilariga, baynalminalchi jangchilarga va ularga tenglashtirilgan shaxslarga, karamofida 16 yoshga to`lmagan uch va undan ortik farzandi bor xodimlarga, CHernobil AƏSdagi xalokat okibatlarini bartaraf etishda ishtirok etgan xodimlarga, CHernobil AƏSdagi xalokat natijasida radioaktiv ifloslangan zonadan evakuaksiya kilingan va ko`chirib kelingan xodimlarga (agar ularda konyaratish organlari (o`tkir lekozlar), kalkonsimon bez (adenomalar, rak) kasalliklari xamda rakni keltirib chikaruvchi o`simtalar mavjud bo`lsa), yadroviy poligonlar va boshqa radiatsiya-yadroviy ob`ektlarda xarbiy xizmatni o`tagan pensiya yoshidagi nogiron xodimlarga, shuningdek mexnatda mayib bo`lishi yoki kasb kasalligi natijasida vaqtincha mexnatga layokatsiz xodimlarga – ish xaqining to`liq miqdorida;

9.3.2. ijtimoiy axamiyatga molik kasalliklar bo`yicha ro`yxatda turuvchi xodimlarga ularning davlat ijtimoiy sufurtasi badallarini to`lagan davri (umumiy ish staji)ga karab – ish xaqining 60dan 100 foizigacha;

9.3.3. boshqa xollarda, xodimning umumiy ish stajiga karab - ish xaqining 60dan 100 foizigacha.

9.4. Ish beruvchi xodimlarni yilida kamida bir marta epidemiya xavfi mavjud bo`lgan kasalliklardan ta`lim muassasa xisobidan emlab borish majburiyatini o`z zimmasiga oladi.

9.5. Ish beruvchi ishlayotgan pensionerlarga o`tgan oy uchun pensiyani oying 2-yarmi uchun to`lanadigan ish xaki bilan bir vaqtda to`lab borish majburiyatini o`z zimmasiga oladi. (O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 1995 yil 20 dekabrda 198-raqam bilan ro`yxatga olingan ishlab turgan pensionerlarga pensiya to`lash tartibiga binoan).

9.6. Xodim surunkasiga bir oydan ortik kasal bo`lganida unga O'zbekiston Respublikasida o`rnatilgan eng kam ish xaqining 1 barobaridan kam bo`lmagan miqdorda moddiy yordam ko`rsatish majburiyatini Raxbar o`z zimmasiga oladi.

9.7. Kasaba uyushmasi Ish beruvchi bilan birgalikda xodimning ota-onasidan biri yoki yaqin qarindoshi vafot etganda O'zbekiston Respublikasida o'rnatilgan eng kam ish xaqi miqdorida moddiy yordam ko'rsatadilar.

9.8. Xodim mehnat vazifalarini bajarish bilan bo'liq bo'lmagan sabablarga ko'ra vafot etganda uning oilasiga O'zbekiston Respublikasida o'rnatilgan eng kam ish xaqining 3 barobari xisobidan kelib chiqqan xolda qisman qoplash majburiyatini o'z zimmasiga oladi.

9.9. Taraflar talabalar turar joylarini saqlab turishga, ularda yashash uchun ijtimoiy-maishiy sharoitlarni yaxshilashga, yashovchilar orasida madaniy-ommaviy, ma'naviyat-ma'rifat ishlarini olib borishga mablag' xamda zarur ashyolar ajratish majburiyatini oladilar.

X. MADANIY-MA'RIFIY, JISMONIY TARBIYA-SOFLOMLASHTIRISH, SPORT ISHLARI

10.1. **Ish beruvchi** xar oyda Mehnatga xaq to'lash jam'armasining 1 foizi miqdorida mablag'ni madaniy-ma'rifiy, jismoniy tarbiya-soflomlashtirish ishlari uchun **Kasaba uyushma** ko'mitasi xisob raqamiga o'tkazish majburiyatini oladi.

10.2. Madaniy-ma'rifiy ishlarni yaxshilash uchun taraflar quyidagilarni o'z zimmasiga oladilar:

10.2.1. "Ma'naviyat va ma'rifat" xonasini tashkil etib, uni O'zKUFKning va Respublika Ma'naviyat va tarfiobot markazi tavsiyalari asosida jixozlab, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti I.Karimov asarlari, Mustakillik yillarida chop etilgan zamonaviy adabiyotlar xamda plakatlari, stendlar va texnik vositalar bilan ta'minlash;

10.2.2. Davlat dasturlarini bajarish borasida mehnatkashlar va yoshlar o'rtasida tanikli fan, adabiyot va san'at arboblari, adabiyotshunoslar, ishlabchikarish ilforlarini jalb etgan xolda, xar-xil mavzudagi mazmunli va kizikarli uchrashuvlar tashkil etish;

10.2.3. tasarrufdagi kutubxona, madaniyat uylari va saroylari faoliyatini **Muassasa** xisobidan yanada rivojlantirish, ularni saqlab turish, moddiy-texnika bazasini mustaxkamlash, joriy va kapital ta'mirlash ishlarini o'tkazish, jixozlarini yangilash, kutubxonalarni yangi adabiyotlar bilan to'ldirish, jamoat tashkilotlari va jam'armalarni jalb qilgan xolda, Milliy foya tarfioboti, ma'naviy-ma'rifiy dunyoqarashlarini o'stirish borasida tadbirlar o'tkazish;

10.2.4. xodimlar va ularning oila a'zolari o'rtasida badiiy xavaskorlikni yanada rivojlanishiga xar taraflama yordam ko'rsatish. Ularning bo'sh vaqtlarini sermazmun o'tkazib, tarixiy yodgorliklar mavjud bo'lgan Respublikaning kadimiy shaxarlariga sayoxatlar uyushtirish;

10.2.5. umumxalk bayramlarini nishonlash kunlarida kasb maxorati va badiiy xavaskorlik bo'yicha musobaqa, tanlov va tadbirlar uyushtirish.

10.3. Xodimlar va ularning oila a'zolari o'rtasida soflom turmush tarzini tarfiobot qilish maqsadida, taraflar quyidagilarni o'z zimmasiga oladilar:

10.3.1. jismoniy tarbiya va sport bilan shufullanish uchun moddiy va boshqa sharoitlar yaratib berish xamda mehnat jamoasida ishlab chikarish gimnastikasini joriy etish;

10.3.2. kasaba uyushmalari jismoniya tarbiya va sport jamiyati, jamoat tashkilotlari va jamʼarmalarni jalb qilgan xolda, mexnatkashlar va ularning oila aʼzolarini ommaviy sportga, turli sport sektsiyalari, toʻgaraklariga jalb etish xamda ular oʻrtasida spartakiadalar va sport turlari boʻyicha musobakalar uyushtirish;

10.3.3. **Muassasa** balansida boʻlgan sport inshootlari, stadionlar va maydonchalarning faoliyatini Muassasa xisobidagi mablaflardan yanada rivojlantirish, moddiy –texnikaviy bazasini mustaxkamlash, joriy va kapital taʼmirlash, sport inventar va jixozlarni yangilash;

10.3.4. kasaba uyushmalari jismoniya tarbiya va sport jamiyati bilan aloqani mustaxkamlash;

10.3.5. jismoniy tarbiya boʻyicha koʻshimcha yoʻriqchi lavozimini **Muassasa** mablaflari xisobidan kiritish imkoniyatini koʻrib chiqish.

XI. AYOLLAR MEXNATINI TARTIBGA SOLISH. AYOLLAR VA OILAVIY VAZIFALARNI BAJARISH BILAN MASHFUL SHAXSLARGA BERILADIGAN KOʻSHIMCHA IMTIYOZLAR VA KAFOLATLAR

11.1. Taraflar Mexnat kodeksida koʻzda tutilgan quyidagi kafolatlarga rioya etilishini xamda imtiyozlar berilishini taʼminlash majburiyatini oʻz zimmlariga oladilar:

a) xomilador ayollar uchun (78, 84, 224, 237, 228, 229, 143, 231, 233-moddalari);

b) ikki yoshga toʻlmagan bolasi bor ayollar uchun (143, 227, 234, 236-moddalari);

v) uch yoshga toʻlmagan bolasi bor ayollar uchun (78, 84, 150, 224, 228, 228¹, 234, 237-moddalari);

g) oʻn ikki yoshga toʻlmagan ikki va undan ortiq bolasi yoki oʻn olti yoshga toʻlmagan nogiron bolasi bor ayollar uchun (150, 232-moddalari);

d) oʻn olti yoshga toʻlmagan nogiron bolani tarbiyalayotgan ota-onaning biri (vasiy, xomiy) uchun (230-modda);

e) oʻn toʻrt yoshga toʻlmagan bolasi yoki oʻn olti yoshga toʻlmagan nogiron bolasi bor ayollar uchun (68, 144, 228, 229-moddalari);

j) onasiz bolalarni tarbiyalayotgan shaxslar uchun (235, 238-moddalari).

11.2. Ish beruvchining majburiyatlari:

11.2.1. qiskartirilayotgan ayollarni mexnat bozorida talab boʻlgan kasblarga oʻqitishni taʼminlash;

11.2.2. ayollarga malaka oshirish va koʻshimcha maʼlumot olish xukukidan foydalanish uchun imkoniyatlar yaratib berish;

11.2.3. Muassasada mexnati vaktinchalik foydalanilmaydigan ayollar uchun kasanachilikni tashkil etish;

11.2.4. **Muassasa** (tizim birligi) rekonstruktsiyadan soʻng ishga tushganda unda ishga joylashtirish uchun qayta oʻqitilgan va ilgari mazkur Muassasada mexnat qilgan ayollarga afzalliklar berish;

11.2.5. Tibbiy xulosaga muvofiq xomilador ayollarga engilroq yoki noqulay ishlab chikarish omillari ta'siridan xoli bo'lgan ish o'rinlari ajratish;

11.2.6. xomilador ayollarni tibbiy ko'rikdan o'tishlari uchun, ularning o'rtacha ish xaki saqlangan xolda ishdan ozod etish, agar mazkur ko'rikni ishdan tashkari vaqtda o'tkazish imkoniyati bo'lmasa;

11.2.7. uch yoshga to'lmagan bolalari bor ayollarga 1 soatga qisqartirilgan ish kuni belgilash;

11.2.8. sakkiz (10-12) yoshgacha farzandi bo'lgan ayollarning iltimosiga ko'ra, oyda 2 kundan iborat ish xaki saqlanmaydigan dam olish kuni berish;

11.2.9. normativda ko'zda tutilganidan tashkari ayollar uchun shaxsiy gigiena xonalarini tashkil etish. Soflomlashtirish majmualari va dam olish xonalarini joriy etish.

11.3. Ikki yoshgacha farzandi bo'lgan ayollarga, bolani ovqatlantirish uchun xar uch soatda 30 daqiqadan tanaffus beriladi, ikki nafardan ko'p 2 yoshgacha farzandi bo'lgan ayollarga esa, xar uch soatda 1 soatdan tanaffus belgilanadi. Bolani ovqatlantirish uchun beriladigan tanaffuslar ish soatiga ko'shib, o'rtacha ish xaki to'lanadi. Xodimaning xoxishiga ko'ra, bolani ovqatlantirish uchun ajratilgan tanaffuslar vaqti dam olish va ovqatlanish uchun belgilangan tanaffusga ko'shib berilishi yoki umumlashtirilib, ish kunining (smena) boshiga yoki oxiriga o'tishi mumkin. (O'zbekiston Respublikasi Mexnat kodeksining 236-moddasiga asosan).

11.4. **Kasaba uyushma ko'mitasi** ayollar mexnat sharoitlarini yaxshilashga ko'maklashishni o'z zimmasiga oladi, ayollar mexnati va sofligi muxofazasi bo'yicha **Muassasaning** ijtimoiy dasturi bajarilishida **Ish beruvchiga** yaqindan yordam beradi.

XII. YOSHLAR UCHUN KO'SHIMCHA IMTIYOZLAR VA KAFOLATLAR

12.1. **Muassasanning** ishida va rivojlanishida yosh mutaxassislar ishtiroki samarasini yanada oshirish xamda yoshlarni ijtimoiy ximoya masalasi echimini topish maqsadida tomonlar quyidagilarga kelishb oldilar:

- Xalkaro mexnat tashkilotining 138, 182-sonli Konventsiyalariga binoan ishga qabul qilish uchun eng kichik yoshga rioya etish xamda bolalar mexnatining o'fir shakllarini takiklash yuzasidan aniq maqsadga yo'naltirilgan ish olib borish;

- yoshlar bilan ishlash bo'yicha kompleks dastur va uni amalga oshirish tadbirlarini ishlab chikish;

- yosh mutaxassislar va yosh ustalar kengashini tuzish;

- yosh xodimlar, mutaxassislar va boshkalar o'rtasida kasb maxorati bo'yicha tanlovlar o'tkazish;

- yosh oilalar a'zolari bo'lmish xodimlarga xar taraflama yordam ko'rsatish.

12.2. Konun xujjatlariga binoan va mazkur **SHartnoma** maqsadlarida:

a) 30 yoshgacha bo'lgan xodimlar **yoshlar** deb xisoblanadilar;

b) oliy va o`rta maxsus ma`lumotga ega bo`lgan va olgan mutaxassisligi bo`yicha ilk bor mazkur **Muassasaga** ishga kirgan xodimlar, ta`lim muassasasini bitirgandan so`ng 3 yil davomida **yosh mutaxassislar** deb xisoblanadilar;

v) rasmiylashtirilgan nikoxda ilk bor turgan va xar biri 30 yoshga to`lmagan er-xotinlar **yosh oilalar** deb xisoblanadilar.

12.3. Taraflar Mexnat kodeksida ko`zda tutilgan quyidagi kafolatlarga rioya etilishini xamda imtiyozlar berilishini ta`minlash majburiyatini o`z zimmalariga oladilar:

a) o`n sakkiz yoshga to`lmagan xodimlar uchun (135, 143, 144, 202, 203, 214, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246-moddalar);

b) ishni ta`lim bilan birga ko`shib olib borayotgan xodimlar uchun (103, 143, 144, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257-moddalar);

v) ta`lim muassasalarini bitirgan xodimlar uchun (68, 103-moddalar).

12.4. **Ish beruvchi** majburiyatlari:

12.4.1. o`n sakkiz yoshga to`lmagan shaxslarga mexnatni muxofaza qilish, ish vaqti, ta`tillar va boshqa mexnat shartlari soxasida ko`shimcha imtiyozlar berish, ularni **Muassasaning** soflomlashtirish markaziga soflomlashtirish;

12.4.2. o`rta maxsus kasb-xunar ta`limi muassasalarida yosh mutaxassislarni tayyorlash borasida aniq maksadga yo`naltirilgan ish olib borish;

12.4.3. kollej va oliy o`kuv yurtlarini tugatib, Muassasada birinchi yil (ikki, uch yilgacha) mexnat qilayotgan yosh mutaxassislarga O`zbekiston Respublikasida o`rnatilgan eng kam ish xaqining 2 baravari miqdorida ko`shimcha xaq to`lash;

12.4.4. ishga kelgan yosh mutaxassislarga O`zbekiston Respublikasida o`rnatilgan eng kam ish xaqining ikki baravari miqdorida bir martalik to`lov berish.

12.5. Ta`lim muassasalarida ishlab chikarishdan ajralmagan xolda o`kib, o`kuv rejasini bajarayotgan xodimlarga O`zbekiston Respublikasi Mexnat kodeksida belgilanganiga ko`shimcha imtiyozlar beriladi.

12.6. Kasaba uyushma ko`mitasi majburiyatlari:

a) yosh xodimlarning ijtimoiy xukuklari va kafolatlarini ximoya qilish ishlarini yanada mukammallashtirish uchun mavjud xukukiy-normativ bazadan foydalanish;

b) yosh yigit-kizlarni kasaba uyushmalari faoliyatiga jalb etish ishlarini olib borish, jamoat ishida faollik ko`rsatganlarni muntazam ravishda taqdirlash.

XIII. MEXNAT NIZOLARINI XAL ETISH.

13.1. Kelishuvchi tomonlar, ijtimoiy sherikchilik printsiplarini tan olgan xolda, jamoa shartnomasini bajarilishida yuzaga kelgan xar qanday nizolarni oldini olish choralari ko`rishni o`z zimmasiga oladilar. Baxslashuvlar o`zaro ishonch va xurmat bilan, O`zbekiston Respublikasi konun xujjatlari asosida xal etiladi.

13.2. YAKka tartibdagi mexnat nizolari va ziddiyatlar olti nafar `zolardan tashkil topgan (xar tarafdin uch nafardan) ish beruvchi va kasaba uyushma ko`mitasi tomonidan tenglik asosida mazkur **SHartnomaning** amal qilish

muddatiga tuziladigan meʼnat nizolari komissiyasi tomonidan koʻrib chiqiladi.

13.3. Meʼnat nizolari komissiyasi oʻz faoliyatini konun xujjatlariga va **13-Ilovada** keltirilgan Nizomga binoan olib boradi.

13.4. Meʼnat nizolari komissiyasini tashkiliy-texnikaviy taʼminlash ishlari **14-Ilovaga** asosan amalga oshiriladi.

13.5. Jamoalarga doir meʼnat nizolari Oʻzbekiston Respublikasi konun xujjatlarida belgilangan tartibda xal etiladi.

XIV. IJTIMOYIY SHERIKCHILIK. KASABA UYUSHMASI FAOLIYATINING KAFOLATLARIGA RIOYA ETILISHI

14.1. **Ish beruvchi** va **Kasaba uyushma koʻmitasi** oʻzaro munosabatlarida ijtimoiy sherikchilik, xamkorlik, oʻzaro manfaatlarni xurmat qilish tamoyillariga xamda Oʻzbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, Meʼnat kodeksi va boshqa konun xujjatlariga amal qiladilar.

14.2. **Ish beruvchi** Oʻzbekiston Respublikasining amaldagi konun xujjatlariga, shuningdek Oʻzbekiston Respublikasi tomonidan ratifikatsiya qilingan xalkaro shartnomalar xamda Xalkaro meʼnat tashkilotining konvensiyalariga binoan kasaba uyushmasining xukuklariga rioya qiladi, uning faoliyatiga xartomonlama koʻmaklashadi.

14.3. **Ish beruvchi Muassasada** xodimlarning yagona vakillik organi sifatida **Kasaba uyushma koʻmitasini** tan oladi.

14.4. Tomonlar kasaba uyushma aʼzolarining yozma arizalari asosida kasaba uyushmasi aʼzolik badallari **Muassasa** buxgalteriyasi orkali pul oʻtkazish yoʻli bilan toʻlanib borilishini maksadga muvofik deb xisoblaydilar.

14.5. Oʻzbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 1999 yil 30 yanvarda 615 raqam bilan roʻxatga olingan “Xoʻjalik yurituvchi subʼektlarning bank xisob varaqlaridan pul mablaflarini xisobdan chikarish tartibi toʻfrisidagi yoʻriqnoma”ga binoan **Muassasa** xisob varafida mablaflar etarli boʻlmagan xollarda kasaba uyushmasi aʼzolik badallari ijro toʻlov xujjatlari boʻyicha proportsiya asosida xisobdan chikariladigan mablaflar katoriga kiritiladi.

14.6. **Ish beruvchi:**

a) jamoa shartnomasiga kirmagan ijtimoiy-iqtisodiy masalalar boʻyicha qarorlar qabul qilishdan oldin **Kasaba uyushma koʻmitasi** bilan oldindan kelishib olish;

b) **Kasaba uyushma koʻmitasi** talab qilganda unga meʼnat xamda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish bilan boʻflik masalalar yuzasidan maʼlumotlar taqdim etish;

v) **Kasaba uyushma koʻmitasining** ustavda belgilangan faoliyatini amalga oshirish uchun uni xonalar, transport, tashkiliy texnika, aloqa vositalari, kantselyariya mollari bilan bepul taʼminlash majburiyatlarini oladi.

14.7. **Kasaba uyushma koʻmitasi:**

a) **Muassasaning** ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanish dasturlarini bajarilishiga koʻmaklashish, bu borada xodimlar tashabbusi va ijodiyotini koʻllab-quvvatlash va rivojlantirish;

b) ish xaqi to`lanishi, jamoa shartnomasi bo`yicha ko`shimcha to`lovlar berilishi to`rirligini, shuningdek me`nat muhofazasi va xavfsizlik texnikasi sharoitlarini yaxshilash bo`yicha tadbirlar bajarilishini nazorat qilish;

v) me`nat to`ririsidagi konunlar ijrosini nazorat qilish, xodimlar xukukiy savodxonligini yuksaltirishga ko`maklashish;

g) kasaba uyushmasi a`zolarining me`nat qilish hukukini ximoya qilish;

d) ish joylaridagi mavjud kamchiliklarni o`z vaktida bartaraf etilishiga erishish va ish joylarini me`nat muhofazasi, xavfsizlik texnikasi va sanoat sanitariyasi qoidalari talablariga muvofiq xolatga olib kelish borasida ish beruvchi tomonidan tegishli choralar ko`rilishini talab qilish;

e) xodimlar va ularning oila a`zolarini dam olishi va soflomlanishi uchun xodimlarning arizalarini tegishli soflomlashtirish maskanlariga yo`llanmalar bilan O`zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi Kengashi tomonidan tasdiqlangan me`yorlar doirasida ta`minlash;

j) Muassasada me`nat va turmush sharoitlari axvolining jamoat nazoratini tashkil qilish va amalga oshirish;

z) kasaba uyushma a`zolari orasida me`nat va ishlabchikarish intizomini mustaxkamlashga karatilgan tushuntirish va tashkiliy ishlarni olib borish, mojarolarga olib keluvchi vaziyatlarni oldini olishga karatilgan choralar ko`rish;

i) xar xil tanlovlar, sport musobaqalari foliblarini takdirlar uchun rafbatlantiruvchi sovfalar va mukofotlar ta`sis etish;

k) kasaba uyushmalari Federatsiyasining «Ishonch», «Ishonch-Doverie» gazetalariga obunani ta`minlash majburiyatlarini oladi.

14.8. O`zbekiston Respublikasining “Kasaba uyushmalari, ularning hukuklari va faoliyatining kafolatlari to`ririsida”gi Konuniga binoan kasaba uyushma organlariga saylanib ishlab chikarish faoliyatidan ozod etilgan shaxslarga ularning vakolat muddatlari tugaganidan so`ng avvalgi yoki shunga teng ish berilishi kerak.

Mazkur kafolatni to`liq amalga oshirish maksadida **Ish beruvchi** kasaba uyushmasiga saylangan xodimlarning bo`shab kolgan ish o`rinlariga yangi xodimlarni faqatgina muayyan muddatga tuzilgan me`nat shartnomalariga binoan ishga qabul qilish majburiyatini oladi.

14.9. Xalkaro me`nat tashkilotining “Korxonalarda me`natkashlar vakillarining hukuklarini ximoya qilish va ularga beriladigan imkoniyatlar to`ririsida”gi 135-Konventsiyasiga, shuningdek O`zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 1995 yil 18 dekabrda 196 raqam bilan ro`xatga olingan “Me`nat muhofazasi bo`yicha vakil xaqida Nizom”ning 12-bandiga binoan xodimlarning quyidagi toifalari mazkur **SHartnoma** maksadlarida **Mexnatkashlar vakillari** deb e`tirof etiladilar:

a) saylab ko`yiladigan kasaba uyushma organlari a`zolari;

b) me`natni muhofaza qilish bo`yicha vakillar;

v) me`nat nizolari komissiyasining a`zolari;

g) sport soflomlashtirish ishlari

1. Ishlab chikarishdagi asosiy ishidan ozod qilinmagan **Mexnatkashlar vakillariga** jamoatchilik ishlarni bajarish uchun xar haftada ikki soatdan bo`sh

vakt beriladi va bu davr uchun ularga o`rtacha ish xaqi saqlab qolinadi.

14.12. Ishlab chikarishdagi asosiy ishidan ozod qilinmagan **Mexnatkashlar vakillariga** intizomiy jazo choralarini ko`llash, ular bilan **Ish beruvchi** tashabbusiga ko`ra mexnat shartnomasini bekor qilish amallari O`zbekiston Respublikasi Mexnat kodeksida, O`zbekiston Respublikasining “Kasaba uyushmalari, ularning xuquqlari va faoliyatining kafolatlari to`frisida”gi Konunida xamda Xalkaro mexnat tashkilotining “Korxonalarda mexnatkashlar vakillarining xuquqlarini ximoya qilish va ularga beriladigan imkoniyatlar to`frisida”gi 135-Konventsiyasida nazarda tutilgan cheklovlarga rioya qilingan xolda amalga oshiriladi.

XV. JAMOA SHARTNOMASI BAJARILISHINI NAZORAT QILISH

15.1. Taraflar tenglik asosida, mazkur **SHartnoma** bajarilishini tekshirib boruvchi komissiya tuzishni o`z zimmalariga oladilar.

15.2. Tomonlar yilda ikki marotaba mazkur **SHartnoma** bajarilishi yuzasidan tekshiruv o`tkazish va tekshiruv natijalarini mexnat jamoasining umumiy yifilishi (konferentsiyasi)da muxokama qilishni o`z zimmalariga oladilar.

15.3. Taraflar tarmoq (tarif), xududiy (mintakaviy), xududiy-tarmoq kelishuvlarini tan olib ularni bajarish majburiyatini o`z zimmalariga oladilar. Basharti yukorida nomlari keltirilgan kelishuvlarga o`zgartirishlar kiritilsa, **Ish beruvchi** va **Kasaba uyushma ko`mitasi** 1 oy muddat ichida mazkur **SHartnomaga** tegishli o`zgarish, ko`shimchalar kiritish bo`yicha muzokaralar olib borishni o`z zimmalariga oladilar.

15.4. Taraflar shuni e`tirof etadilarki, ularning mazkur **SHartnomada** aks ettirilgan manfaatlari ular tomonidan jamoa shartnomasining barcha shartlari va majburiyatlari so`zsiz bajarilgan taqdirdagina ro`yyobga chikishi mumkin.

15.5. Kasaba uyushma ko`mitasi, jamoa shartnomasi loyixasini ma`kullash yuzasidan chakiriladigan mexnat jamoasining umumiy yifilishi (konferentsiyasi)dan oldin uning loyixasini ekspertiza uchun yukori turuvchi kasaba uyushma organiga yoki yuridik firmaga takdim etadi.

15.6. Mazkur **SHartnoma** imzolangandan so`ng, taraflar uni ro`yxatdan o`tkazish uchun yukori turuvchi kasaba uyushma organi (vakillik)ga takdim etadilar.

15.7. Jamoa shartnomasi imzolangandan so`ng, tomonlar uni bajarilishi bo`yicha tadbirlar rejasi, mas`ullar va muddatlarini belgilab oladilar.

15.8. Jamoa shartnomasining matni va ilovalari bilan xodimlar **Muassasaning** xodimlar bo`limida, mexnat muxofazasi, ish xaqi va yuridik bo`limlarida xamda **Kasaba uyushma ko`mitasida** tanishishlari mumkin.

15.9. **SHartnomaning** amal qilish davrida yoki amal qilish muddatini uzaytirish davrida kiritilgan o`zgarishlar va ko`shimchalar, ko`shimcha kelishuv ko`rinishida bo`lgan aloxida xujjatlar bilan rasmiylashtirilib, mazkur **SHartnomaning** ajralmas qismi bo`lib xisoblanadi.

15.10. Jamoa shartnomasining ilovalari uning ajralmas qismi bo`lib xisoblanadi.

XVI. JAMOA SHARTNOMASI MAJBURIYATLARINING BUZILISHI YOKI ULARNI BAJARMASLIK UCHUN JAVOBGARLIK

16.1. Taraflardan birining mazkur **SHartnomada** belgilangan shartlar bajarilmaganligi yoki to`liq bajarilmaganligi xaqida bergan takdimnomalari boshqa taraf tomonidan ikki hafta muddatda ko`rib chiqiladi.

16.2. Jamoa shartnomasi majburiyatlarining buzilishida yoki bajarilmasligida aybdor mansabdor shaxslar O`zbekiston Respublikasi qonun xujjatlarida xamda mazkur **SHartnomada** belgilangan tartibda javobgarlikka tortiladilar.

JAMOA SHARTNOMASIGA ILOVALARNING TAVSIYAVIY RO`YXATI

1. Mexnatni muhofaza qilish bo`yicha Bitim.
2. Xodimlarga noqulay mexnat sharoitida ishlaganliklari uchun yillik ko`shimcha ta`til olish huquqini beruvchi ishlar, kasblar va lavozimlar ro`yxati.
3. Xodimlarga alohida tisdagi ishlarda, shuningdek o`ta zararli va o`ta ogir mexnat sharoitlarida ishlaganliklari uchun yillik ko`shimcha ta`til beriladigan ishlar, kasblar va lavozimlar ro`yxati.
4. Mukofotlash to`rtisidagi Nizom.
5. Muassasada amaliyot o`tuvchi oliy o`quv yurtlari talabalarining va o`rtamaxsus kasb-xunar ta`limi muassasalari o`quvchilarining mexnatiga xaq to`lash to`rtisida Nizom.
6. To`liq moddiy javobgarlik haqida shartnoma tuzilishi lozim bo`lgan xodimlarning toifalari ro`yxati.
7. Bevosita pul yoki tovar boyliklari bilan muomala qiluvchi xodimlar tomonidan ishlar birgalikda bajariladigan va bunda jamoa (brigada) moddiy javobgarligi joriy etiladigan bo`linmalar ro`yxati.
8. Maxsus kiyim va boshqa shaxsiy ximoya vositalarini bepul olish huquqini beradigan ishlar bo`yicha kasb va lavozimlar ro`yxati.
9. Qiskartirilgan ish vaqti, yillik ko`shimcha ta`til tayinlash huquqini beradigan, zararli mexnat sharoitidagi kasb va lavozimlar ro`yxati.
10. Sut yoki shunga tenglashtirilgan boshqa oziq-ovqat mahsulotlari bilan ish kunlarida bepul ta`minlanish huquqiga ega bo`lgan ishlardagi kasb va lavozimlar ro`yxati.
11. Mexnat sharoiti noqulay, zararli va ifloslanishlar bilan bogliq ishlarda band bo`lgan xodimlarga gigiena vositalari (yuvish vositalari yoki sovun)ni bepul olish huquqini beradigan ishlardagi kasb va lavozimlar ro`yxati.
12. Dastlabki tarzda va keyinchalik vaqti-vaqti bilan tibbiy ko`rikdan o`tkazilishi tashkil qilinadigan kasb va lavozimlar ro`yxati.
13. Mexnat nizolari komissiyasi to`rtisidagi Nizom.
14. Mexnat nizolari komissiyasiga uning faoliyatini amalga oshirish uchun ish beruvchi tomonidan beriladigan xonalar, jixozlar, tashkiliy texnika va boshqa moddiy –texnik vositalar ro`yxati.

Mexnat jamoasi umumiy yirilishining 20__yil
“__”__dagi __-sonli bayonnomasi bilan
ma`kullangan jamoa shartnomasiga

**Muassasa ma`muriyati va kasaba uyushma ko`mitasining
MEXNAT MUXOFAZASI BO`YICHA BITIMI**

T/r	Tadbirlar mazmuni	Xisobga olish birligi	Miqdori	Ishlar qiymati	Bajarish muddati	Ijro etish uchun mas`ul	Kutilayotgan ijtimoiy samara			
							Mexnat sharoiti yaxshilanadigan xodimlar soni		O'fir jismoniy ishdan ozod bo`ladigan xodimlar soni	
							jami	shu jumladan ayollar	jami	shu jumladan ayollar
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
...										

Korxonara xabari

Kasaba uyushma ko`mitasi

Mexnat jamoasi umumiy yirilishining 20__yil
“__”____dagi __-sonli bayonnomasi bilan
ma`kullangan jamoa shartnomasiga

2-ilova

“Kelishilgan”
Kasaba uyushma ko`mitasi
Bayonnomasi

“Tasdiqlayman”
Muassasa ra`xbari
№_____

20__yil _____

20__yil _____

Imzo, muxr

Imzo, muxr

_____ xodimlarga noqulay mexnat sharoitida
ishlaganliklari uchun yillik ko`shimcha ta`til olish xukukini beruvchi ishlar, kasblar va
lovozimlar

RO`YXATI

№	F.I.SH.	Kasbi, lavozimi	Asosiy ta`til (kun)	Ko`shimcha ta`til (kun)	Jami ta`til (kun)	Ta`tilga chikish muddati

Mexnat jamoasi umumiy yirilishining 20__yil
“__”____dagi __-sonli bayonnomasi bilan
ma`kullangan jamoa shartnomasiga

“Kelishilgan”
Kasaba uyushma qo`mitasi
Bayonnoma

20____ yil _____

Imzo, muxr

“Tasdiqlayman”
Muassasa rahbari
№_____

20____ yil _____

Imzo, muxr

_____ xodimlarga aloxida tUSDagi ishlarda, shuningdek
o`ta zararli va o`ta o`fir mexnat sharoitlarida ishlaganliklari uchun yillik qo`shimcha ta`til
beriladigan ishlar, kasblar va lavozimlar

RO`YXATI

№	F.I.SH.	Kasbi, lavozimi	Asosiy ta`til (kun)	Qo`shimcha ta`til (kun)	Jami ta`til (kun)	Ta`tilga chiqish muddati

Mexnat jamoasi umumiy yirilishining 20__yil
“__”_____dagi __-sonli bayonnomasi bilan
ma`kullangan jamoa shartnomasiga

“Kelishilgan”
Kasaba uyushma qo`mitasi
Bayonnoma

20____ yil _____

Imzo, muxr

“Tasdiqlayman”
Muassasa rahbari
№_____

20____ yil _____

Imzo, muxr

_____ Mukofotlash to`rrisidagi NIZOM

Mexnat jamoasi umumiy yirilishining 20__yil
“__”_____dagi __-sonli bayonnomasi bilan
ma`kullangan jamoa shartnomasiga

“Kelishilgan”
Kasaba uyushma qo`mitasi
Bayonnoma

20____ yil _____

Imzo, muxr

“Tasdiqlayman”
Muassasa rahbari
№_____

20____ yil _____

Imzo, muxr

To`liq moddiy javobgarlik haqida shartnoma tuzilishi lozim bo`lgan
xodimlarning toifalari

RO`YXATI

1. Kassir
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Mexnat jamoasi umumiy yirilishining 20__yil
“__”_____dagi __-sonli bayonnomasi bilan
ma`kullangan jamoa shartnomasiga

“Kelishilgan”
Kasaba uyushma qo`mitasi
Bayonnoma

20____ yil _____

Imzo, muxr

“Tasdiqlayman”
Muassasa rahbari
№_____

20____ yil _____

Imzo, muxr

**Bevosita pul yoki tovar boyliklari bilan muomala qiluvchi xodimlar tomonidan ishlar
birgalikda bajariladigan va bunda jamoa (brigada) moddiy javobgarligi joriy etiladigan
bo`linmalarning**

RO`YXATI

- 1.
- 2.
- 3.

**Maxsus kiyim, poyabzal va boshqa shaxsiy ximoya vositalarini
 bepul olish xukukini beradigan ishlar bo`yicha**

KASB VA LAVOZIMLAR RO`YXATI

T/r	Bo`lim va xokazo	Kasb, lavozimlar nomi	Berilishi kerak bo`lgan maxsus kiyim, poyabzal va boshqa shaxsiy ximoya vositalarining turlari	Oy xisobida kiyilish muddati
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1.	Xo`jalik bulimi	Slesar'-santexniklar	Ish kiyimi	1-yil
			Kulkop	6-oy
			Rezina va kerzi etiklar	2 yil
			Svarochn. Maska	2 yil
			Maxsus kuzoynak	2 yil
2.	Xo`jalik bulimi	elektriklar	Ish kiyimi	6 oy
			Rezinali kovrik	2-yil
			dielektrik kulkop	6-oy
			dielektrik boti	6-oy
3.	Xo`jalik bulimi	Kuruvchilar	Ish kiyimi	1-yil
			Rezina va kerzi etiklar	2-yil
			kulkoplar	3-oy
			Kaska	2-yil
			Respirator	6-oy
4.	Xo`jalik bulimi	Kir yuvuvchi	Xalat	1-yil
			Rezina fartuk	1-yil
			Rezina kulkop	6-oy
			Rezina kovrik	2-yil
5.	Xo`jalik bulimi	Farrosh	Xalat	1-yil
			Rezina kulkop	6 oy
			Rezina etik	1-yil
6.	Xo`jalik bulimi	Bogbonlar	Ish kiyimi	1-yil
			Kerzi etik	2-yil
7.	Xo`jalik bulimi	Korovullar	Ish kiyimi	1-yil

Mexnat jamoasi umumiy yirilishining 20__yil
“__”__dagi __-sonli bayonnomasi bilan
ma`kullangan jamoa shartnomasiga

9-ilova

**Qisqartirilgan ish vaqti, yillik ko`shimcha ta`til tayinlash
xukukini beradigan, zararli mexnat sharoitidagi
KASB VA LAVOZIMLAR RO`YXATI**

T/r	Bo`lim va xokazo	Kasb, lavozimlar nomi	Beriladigan imtiyoz, ko`shimcha ta`til kunlari soni ko`rsatilishi kerak
1	2	3	4
1.			
2.			

Izo`x: 9-ilova O`zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 1996 yil 28 mayda 247-son bilan ro`yxatga olingan “Mexnat sharoitlarini baholash va ish o`rinlarini mexnat sharoitlari bo`yicha sha`odatdan o`tkazish” uslubiyoti asosida ish o`rinlari mexnat sharoitlari bo`yicha sha`odat (attestatsiya)dan o`tkazilganda to`ldiriladi.

Mexnat jamoasi umumiy yirilishining 20__yil
“__”__dagi __-sonli bayonnomasi bilan
ma`kullangan jamoa shartnomasiga

10-ilova

**Sut yoki shunga tenglashtirilgan boshqa oziq-ovqat maxsulotlari bilan
ish kunlarida bepul ta`minlanish hukukiga ega bo`lgan ishlardagi
KASB VA LAVOZIMLAR RO`YXATI**

T/r	Kasb, lavozimlar nomi	Sut yoki maxsulotning nomi	Bo`lim va xokazo
1	2	3	4
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
...			

Izo`x: 10-ilova O`zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 1996 yil 28 mayda 247-son bilan ro`yxatga olingan “Mexnat sharoitlarini baholash va ish o`rinlarini mexnat sharoitlari bo`yicha sha`odatdan o`tkazish” uslubiyoti asosida ish o`rinlari mexnat sharoitlari bo`yicha sha`odat (attestatsiya)dan o`tkazilganda to`ldiriladi.

Mexnat jamoasi umumiy yirilishining 20__yil
“__”__dagi __-sonli bayonnomasi bilan
ma`kullangan jamoa shartnomasiga

11-ilova

**Mexnat sharoiti noqulay, zararli va ifloslanishlar bilan bogʻliq ishlarda
band boʻlgan xodimlarga gigiena vositalari (yuvish vositalari yoki
sovun)ni bepul olish xukukini beradigan ishlardagi
KASB VA LAVOZIMLAR RO`YXATI**

T/r	Kasb, lavozimlar nomi	YUvish vositasining miqdori (gramm)	Foydalanish muddati
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1.	Slesar'-santexniklar	Soda, sovun – 200 gr. , 1 dona	Xar oy
2.	Elektriklar	Soda, sovun – 200 gr., 1 dona	Xar oy
3.	Kuruvchilar	Soda, sovun – 200 gr., 1-dona	Xar oy
4.	Kir yuvuvchi	Sovun – 1 dona	Xar oy
5.	Farroshlar	Soda, sovun – 200 gr., 1-dona	Xar oy
6.	bogbonlar	Sovun – 1 dona	Xar oy

Mexnat jamoasi umumiy yirilishining 20__yil
“__”____dagi __-sonli bayonnomasi bilan
ma`kullangan jamoa shartnomasiga

12-ilova

**Dastlabki tarzda va keyinchalik vaqti-vaqti bilan
tibbiy ko`rikdan o`tkazilishi tashkil qilinadigan
KASB VA LAVOZIMLAR RO`YXATI**

№	Kasb, lavozimlar nomi	Tibbiy ko`rikdan o`tkazilish muddati
1	2	3
1	CHilangar	Yilda bir marotaba
2	Elektramantyorlar	Yilda bir marotaba
3	Kir yuvuvchi	Yilda bir marotaba
4	Avtoxaydovchi	Yilda bir marotaba
5	Prof. O`qituvchi	Yilda bir marotaba

